

# Cuvântul

# Ardealului

On. Biblioteca Culturală  
Arad

Apare afară de Luni și zilele după sărbătorile zilnic. — Redacția și Administrația  
Strada Românului No. 6. Telefon No. 156

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 Lei, pe jumătate  
de an 400 Lei, pe un sfert 200 Lei, pe  
lună 70 Lei. Pentru America pe an 5 dolari

## Certuri confesionale

Se vede că este în spiritul nostru latin să ne certăm și desbinăm în orice chip, iar neavând alt motiv și poate certăți indeajuns în politică, ne-am transpus hărțuiețile pe chestia confesională-religioasă.

Circulara d-ului ministru V. Goldiș, prin care face condiționată subvenționarea parohiilor nouă, de numărul anumit de suflete, a stârnit un val de protestare și nemulțumire în sinul bisericii noastre surori gr.-cat.

Ori, dispoziția de mai sus nu se referea numai la parohiile gr.-cat. ci la toate, fără deosebire, fiind cunoscut, că în cutare sat cu o populație exclusiv ortodoxă, trei locuitori gr.-cat. erau declarați de parohie gr.-cat. se numia chiar un preot și se cerea subvenție dela Stat.

Măsura de restricțiune luată de guvern în privința aceasta, a trezit protestul cel mai larg din partea conducătorilor bisericii gr.-cat., cari după cele comunicate de dl V. Goldiș, au amenințat chiar cu plângeri în afară de hotarele țării.

Același conflict îl constatăm în satele noastre, unde preoții gr.-cat. și gr.-ort. nu voiesc să aziste împreună la anumite ocazii de caracter moral bisericesc, unul nu voiește să intre în cimiterul bisericii de alt rit, celalalt nu dă

voie să îngroape pe mortul de rit gr.-cat. fiind fatal decedatului ortodox și mai câte anomalii.

Propaganda ortodoxă și catolică este o adevărată luptă medievală în satele noastre în cele mai multe cazuri.

De câte ori se produce vre-o nemulțumire în comună, se amenință cu trecerea dela o confesiune la cealaltă.

Iată o stare morbidă, care numai morală religioasă nu o putem numi și față de care se impune cel mai mare tact și precauțiune.

Dacă în trecutul luptelor naționale, problema confesională nu a format obiect de divergențe și conflicte între fiii acelui neam, azi, când, atâtea împrejurări pretind cea mai mare unitate sufletească și tărie morală, nesdruncinată de frământările confesionale, problema luptei religioase între români, nu poate decât să ne îndurereze.

Iată convingerea oricărui om de bine și de conștiință înaltă care privește problema la ordinea zilei, din un punct de vedere superior bigotismului și al fanatismului religios.

## Cetiți și răspândiți Cuvântul Ardealului

## Cum se defaimează guvernul

— Apucăturile cutăruiva partid din opoziție —

Prefectura județului Arad, a fost încunoștiințată din partea consilieratului agricol din Arad că, dela un timp încoace, toate satele din județ sunt cutreerate de indivizi — probabil samșari ai cutăruiva partid din opoziție, — cari nesocotind și periclitând chiar ordinea publică, au lansat știrea mincinoasă, că, guvernul prin autoritățile sale județene sau regionale, intenționează a înșela pe bieții țărani, cari, au fost împroprietăriți, încassându-le câte 400—500 lei de fiecare jugăr de pământ expropriat, sub titlul unei taxe etc. etc.

Aceste știri, în afară de turburarea ce-o ar putea face între cetățeni, cărora li s'a și înregistrat dreptul de proprietate, la cărțile funduare respective, atacă și jignesc chiar prestigiul și autoritatea serviciilor, cari sunt chemate a aduce la îndeplinire cele ordonate de lege; îndeosebi fiind prin aceasta atacați grav, consilieratele agricole precum și prefecturile.

Este lucru știut că, nici o lege sau alte dispoziții de ordin public, nu se poate, să nu fie puse la cunoștința publică, prin organele: „Monitorul Oficial”, Monitoarele Județene, prin publicații verbale și afișe, iar la sate, prin bătaie de tobă.

Ori, în acest caz, fiind toată lumea la curent, despre obligațiile impuse de legi sau ordine, cetățenilor, este evident că, se presupune o machinație, sau o escrocherie ce s'ar intenționa să se facă din partea autorităților defaimate și insultate prin astfel de versiuni lansate, în mod intenționat pentru ai discredită și în același timp să atacă și guvernul actual.

Aici am ajuns în țara noastră, unde trăim uniți și împreună toți acei, cari

am luptat împreună pe timpul subjugării, spre a ajunge la ceace am dorit, „Intregirea neamului”.

Când ne-am unit, în același timp ne-am și desbinat în mii de părți, doar într'atâtea, — câte păreri și concepții avem fieștecare dintre noi în parte.

Opinca română, mult batjocurită a ajuns în proces cu spada nemeșilor unguri, rujinită de sângele românilor iobagi, pentru că acești bieți muritori își cer pământul muncit de ei, timp de o mie de ani, pământ, care nu a fost nici odată o proprietate personală a nemeșilor, ci un fel de șperț dat de cutare casă domniloare, aceluia, care a știut să documenteze cu cele mai oribile crime și oropsiri, că au subjugat mulțimea, norodul, care zbiga să i-se dea pământ și dreptate. Totatunci, opoziția din țara noastră, în loc să controleze numai, activitatea celor numiți de Rege spre a conduce, ca niște lași, lupi îmbrăcați în piei de miei, se apropie de sufletul țăranelui, voind să-l otrăvească cu fel de fel de minciuni, ca astfel să apară în fața lor ca sfinici apărători!

Bine a zis cine a zis, că, știe prea bine țăranel român, de ce și scoate Mihălache cămașa voind să se asimileze țăranelui!

Psihologia țăranelui este bine dezvoltată și vede și acea că, liberalii, după ce i-au despoiat de bunătăți, încercându-se de aurul scos din Munții noștri, acum i-și închid ușile băncilor lovesc tot în bietul țărani și micii industriași etc. spre a-i face să creadă acești bieți trudiți că guvernul e vina, — guvernul face risipă, — guvernul și ministrii fură etc... și de aceasta nu sunt bani!

Astfel de apucături incalificabile s'ar

## Situația cultelor în Statul român

— Discursul dlui Vasile Goldiș, ministrul cultelor și artelor, rostit în luna Decembrie 1926 —

Dl Vasile Goldiș ministrul cultelor și artelor: Dar acum legea e lege. Am datoria în cazul acesta, ar putea spune cineva o tristă datorie, să o îndeplinesc. Și câtă vreme stau la locul la care stau, voi fi cel dintâiu păstrător al legii, nu călcătorul ei. (Aplauze pe băncile majorității.) Nu dispun eu deci în deciziunea mea, unde să se facă parohiile. Eu reproduc numai textul legii. Legea spune, că parohii noi se pot înființa la orașe numai cu 400 familii și la sate cu 200 familii și că excepțional în cazuri bine motivate biserica poate înființa parohii și sub acest număr.

E dreptul bisericii, numai o nouă lege l'ar putea modifica.

Și atunci, domnilor senatori, vă pun domniilor voastre întrebarea: când credeți că începe înmixința Statului?

Voci din toate părțile: Când plătește.

Dl Vasile Goldiș, ministrul cultelor și artelor: Atât de clar este lucrul acesta, încât întrebarea odată pusă, s'a dat același răspuns din toate părțile.

Guvernul nu are dreptul să înființeze parohii, dar el are voie să ofere în anumite condițiuni ajutorul său material acestor parohii și preoților lor. Pentru aceea însăși Legea-Statut al bisericii tot art. 29 spune: „când pentru susținerea parohiei și a personalului ei, se cere și ajutorul Statului, înființarea trebuie admisă și de Ministerul Cultelor.

Problema ajutorului material dat de către Stat bisericilor este una dintre cele mai importante, dar tot atunci foarte grea și complexă. Vreau să insist asupra ei.

În cursul veacurilor la diferite epoci, la diferite neamuri și state ea a fost soluționată în chip diferit. La noi

toată lumea găsește ca ceva de sine înțeles, că Statul trebuie să susțină materialmente biserica. Mai înainte în Statul român vechiu numai biserica ortodoxă, acum în Statul cel nou al României toate bisericile. Mentalitatea noastră definește drept crimă, când cineva ar cuteza să tragă la îndoială îndreptățirea bisericilor de a pretinde ajutorul material al Statului ori îndatorirea acestuia de a-l da. Și nu ne gândim, că una dintre cele mai puternice și înfloritoare organizațiuni de Stat: Statele Unite americane, privesc chestiunea religioasă, ca o chestiune cu desăvârșire, între Stat și biserică nu există alt raport, decât acela ce există între Stat și oricare altă asociație particulară, ocrotită într'un fel oarecare prin legile Statului. Statul nu dă nici un ban bisericilor, niciuneia dintre biserică. Și totu se susține, că nicăieri în lume viața religioasă nu este mai intensă decât în Statele Unite ale Americii. Toată lumea știe că Suedia subvenționează materialmente exclusiv numai biserica sa de Stat, iar celelalte biserici nu primesc nici un singur ban. Și bisericilor acestora nici prin gând

nu le trece să se plângă împotriva acestui fapt, trăiesc prin ele înșile într'o stare deplin mulțumitoare și îndeplinându-și integral misiunea lor divină. Acestea biserici, nedreptățite cum s'ar spune la noi, nici măcar la Liga Națiunilor nu s'au plâns.

Franța a trăit sute de ani aproape sub dominațiunea bisericii. Acum o știți toți și o știe mai vârtos dl senator Carada, acolo biserica este cu desăvârșire despărțită de Stat. Ea trăiește prin propriile sale puteri, dar niciodată nu a fost mai viguroasă, n'a avut acces mai puternic asupra sufletului francez, ca azi, dușmănită aproape de Stat. Biserica catolică în Franța este mai vie ca orișicând, dovădindu-se din nou, că sentimentele fac istoria și că cele sufletești sunt mai presus de cele lumesti (aplauze).

Biserica rom.-cat. în Franța avusese averi enorme, moșii întinse. Toate i-s'au luat. Și acestei biserici nici prin gând nu-i trece să revindece Statului vre-o despăgubire, ori să dea Statul în judecata înaltei Curți de Casație fiindcă nu-i plătește preoții.

Dl M. Teodorian-Carada: Vă în-

pulea permite într-o țară sau mai bine zis între triburile sălbatice din Africa, iar nici decum într-o țară constituțională ca România!

Nu-i prost țărânul român, să creadă că, acela care-l terorizează acum, închizându-și ușile băncilor, înaintea nasului țărânului strămorat, care vine să ceară măcar 1—2000 lei împrumut și e refuzat cu dispreț, — că acela este binevoitorul sau salvatorul lui, — știe bine țărânul și stați cei avizați la îngrășății din truda lor, că aceștia numa binele lor nu le vrea!

Miroasă din departe, a geșeft și a tiranie!

Prefectura și autoritățile avizate în chestiune au luat măsuri ca să se afle cine sunt, și de cine trimiși, acești nemernici și criminali ai națiunii, și de se va prinde careva dintre aceștia se va împlini proverbul cu găleata și izvorul!

Cine lovește în popor, lovește Statul, cine revoltă poporul periclitează ordinea în Stat, lipsindu-le conștiința națională și iubirea de patrie.

M. I. Alex.

## Maestrul Enescu

— Cu ocazia concertului de mâine —

Iubite Maestre,

Mândrii, că ni s'a încredințat nouă plăcuta sarcină de-a te întâmpina cu vorbe de »bun venit«, îți cerem dintr'un început, Maestre, îngăduința de-ați mulțumi din tot sufletul în numele tuturor, pentru că ținând să ne ridici până la tine, ai coborât cu dragoste până la noi.

Prezența ta, înalte Maestre, aici în această cetate de graniță, ne duce pentru o clipă gândul spre noaptea chinurilor din Moldova a anului 1917, când pe sufletele noastre sfâșiate cântecul tău picura alinare.

În lașul suferințelor căutarea ta ne-a fost îmbărbătare și temelie, și în noaptea rece a durerilor, alături de învățăturile marelui învățat N. Iorga, tu ne-ai luminat cărarea ca un stâlp de foc.

Zilele în care ostașii noștri nefericiți și iuși, au înfipt steag românesc în Chișinău, în Cluj și Cernăuți, vor rămânea ca niște sfinte zile de înscăunare în drepturile străbune, uzurpate până aici de toți adușii de vânt.

Zilele întrării tale însă ca ostaș al lumii în orașele Ardealului, Bucovinei și Basarabiei, cu lumina cântecului tău, vor rămânea în istorie ca un drum de triumf, când cei de-o altă lege decat noi, au declarat supușenie în fața sufletului românesc.

A doua zi după prima trecere a ta, Maestre, pe-aici, cerbicia și îngâmfa-re străină s'a plecat grumazul și noi lușine am simțit sporit prestigiul nostru în cetățile magnaților când s'a văzut că prezența noastră nu apără numai un drept istoric, ci și o cultură vrednică de toată cinstea.

Mai mult decât ambasadorii ținuți să ne apere revendicările în marile cetăți ale lumii, mai mult decât toți ambasadorii, vorbește lumii apusene despre noi, cântecul tău care va rămânea cel mai convingător ambasador al sufletului colectiv ce a creiat *Doina* și *Miorița*.

șelați. Când a fost Concordatul, biserica de multeori a obținut sentință împotriva Statului. (Zgomot, protestări.

Di Vasile Goldiș, ministrul Cultelor și Artelor: Domnilor senatori, chestiunea aceasta nu are să formeze obiect de ceartă între noi. Ea este în parte și va fi în curând în viitor integral rezolvată în Statul român.

Cum am mai spus, în întemeierea sa noul Stat român găsisse biserica ortodoxă, cum și celelalte confesiuni, trăind sub patru regimuri, nu numai din punct de vedere al organizării lor, ci și în cea ce privește viața lor materială, mijloacele lor bănești de existență.

În vechiul regat biserica ortodoxă era susținută materialmente de dreptul de Stat, iar celelalte confesiuni trăiau afară de musulmani, exclusiv din mijloacele lor proprii. În Bucovina, biserica ortodoxă trăia și trăiește și astăzi exclusiv din averile sale. Asemenea în Basarabia, unde însă raporturile se schimbă. În Ardeal biserica ortodoxă română trăise veacuri de-arândul din jerfa credincioșilor ei și numai în timpurile mai noi îi acordase statul ungar ajutoare nelăuate, iar din 1898 con-

în țările pe unde te duce pasul, cine te ascultă, ca prin minune, din dușman, devine prieten sufletului românesc, și pentru aceasta, în templul culturii noastre, viitorimea te va cinsti ca pe cea mai strălucitoare figură de iconos as.

Faima neamului tău cinstită peste mări și țări, razele care-ți încunună cântecul, anzeolează și asupra țării tale și a noastră.

„Poezii, adeseori, vorbesc cu glasul profetilor de altădată, și sunt vrednice de amintit și de ținut în minte spusele poetei.

Carmen Silvy, care acum treizeci de ani, îți profetiza: „*În Patrie se așteaptă nemărgenit de mult, dela puterea-ți creatoare și că va să te prețuim ca pe cea mai stămată a noastră*„.

Dar despre ce vor însemna mâine cântecile la cari muncești acum, ce pot să spună astăzi vorbele noastre sărace?

Mult mai Meșter vorbește fiecărui despre tine și despre el cântecul arcușului tău sublim, și pentru a-l asculta, sfârșim rugându-se, Maestre, să ne logădui să depunem în fața cântecului tău etern, jerba recunoștinței noastre, însoțită de bătrâneasca urare românească:

Să ne trăiești.

Lt. Ștefan Bălcești  
Secretarul „Artei“  
Despărțământul Arad

Administrația ziarului nostru angajează mai mulți achizitori pentru adunarea abonamentelor și publicațiilor atât în oraș cât și în provincie.

Condițiunile se pot ști la administrație.

gruă pentru preoți. Biserica unită era materialmente mai bine situată și primea dela Stat ajutoare considerabile, biserica romano-catolică avea averi imense, iar celelalte confesiuni se susțineau în mare parte iarăș numai prin puterile lor proprii cu mici ajutoare dela Stat.

La întemeierea sa noul Stat român a lăsat deocamdată toate aceste raporturi aproape neschimbate. Primul pas pentru clarificarea raporturilor dintre Stat și biserici îl face Constituția prin art. 22 garantând tuturor cultelor o deopotrivă libertate și protecțiune. Despre vre-un ajutor material însă în Constituțiune nu se spune nimic, dacă nu cumva cuvântul protecțiune nu ar constitui vre-o indicațiune sub acest raport. Deci legea legilor nu obligă Statul la nici un ajutor material față de biserici. Subliniez faptul acesta și socot foarte recomandabil ca el să intre în conștiința tuturor credincioșilor. Principiul stabilit prin Constituțiunea României este ca fiecare biserică să trăiască prin mijloacele ei proprii. Idealul este biserica independentă materialmente.

(Va urma).

## Pentru confratele „Românul“

Reaparitia ziarului »Românul« a fost pentru noi toți, cari cunoaștem trecutul frumos al acestui ziar, o sinceră bucurie.

Editat de astădată sub egida și conducerea tinerimei, trebuie fără îndoială să aducă o notă nouă, energică și viguroasă, în același timp ideală în viața publică românească.

Interesul acestui organ pentru chestiunile de interes public și în general ori ce control, susținut între cadrele obiectivității, este dorit și binevenit. Nu

însă erupțiuni injurioase, la cari nu am servit nici un motiv.

Regretăm deci eșirea vehementă a ziarului tinerimei, contra noastră, care fără nici o preocupare de interes politic și de partid, căutam a servi cauza națională în acest ținut românesc și la care invităm cu inima largă pe orice român de bine.

În chestie personală a fostului nostru colaborator, nu ținem de util și dăm explicații, deocamdată.

Redacția

## Noua lege a recrutării

— Chestiunea educației militare —

Se desmint versiunile privitoare la stabilirea duratei serviciului militar, la un anumit număr de luni. În realitate abia azi s'au început lucrările în această chestiune, care se studiază.

În adevăr, se va întocmi un nou proiect al legii de recrutare, care va fi supus consiliului superior al armatei și în acest proiect se va fixa și durata serviciului militar.

În ce privește reducerea acestei durate, ministerul de război studiază problema deosebit de gravă a desăvârșirii educației militare, a spiritului ostășesc. Am arătat în numerele trecute argumentele ce pledează pentru o reducere a serviciului militar.

Ministerul pare a se afla însă în fața dificultății de a se desăvârși educația militară de care vorbeam, într'un timp prea scurt. În adevăr — chiar și ofițerii de rezervă știu aceasta — dacă mânuirea armei de pildă și instrucțiunea propriu zisă se învață foarte ușor, spiritul general militar, educația ostăș-

șască, se dobândesc foarte greu, și pentru aceasta este nevoie ca soldatul să stea îndelung în armată.

În acest sens se studiază chestiunea, analizându-se acum tezele contrare.

În același timp se studiază comparativ și soluțiile date în diferite state precum și cauzele reducerii sau sporirii serviciului militar.

Această chestiune este în legătură cu un complex întreg de cauze.

În Cehoslovacia s'a trecut în Constituție serviciul militar de un an, dar anumite considerațiuni s'au opus la atingerea acestui termen, reducându-se totuși treptat durata până la un an și câteva luni.

Chestiunea, după cum se vede, este complicată și rămâne de văzut ce soluțiune se va adopta.

Probabil însă că serviciul va rămâne de 2 ani, cu reducerile impuse de nevoile bugetare, fiind efectiv de 18—19 luni.

## Lichidarea gravelor incidente petrecute la Hankov

— O comisie de anchetă engleză la fața locului —

Londra. Consilierul dela legațiunea britanică din Peking, Sir Oswalley, a sosit la Hankov pentru a împreună cu consulul general englez din Hankov să studieze și să raporteze asupra cauzelor recentelor evenimente petrecute la Hankov și asupra actualei situațiuni. Sir Oswalley va discuta situația cu ministrul afacerilor străine cantoneze Eugece Chen.

Sir Percival Philips, corespondentul ziarului „Daily Mail“ dela Hankow, telegrafiază că: „Prin sosirea lui Sir Oswalley, situația dela Hankov din fața acțiunii navale, trece în fața negocierilor diplomatice pentru lichidarea gravelor incidente petrecute în ultimele zile“.

Distrugătoarele britanice „Wishart“ și „Werity“ au sosit la Hankow. Raportele anunță că la Hankow domnește liniște.

Eugene Chen, ministrul afacerilor străine cantoneze, a făcut să apară proclamații prin care invită populația chineză de a se abține dela orice manifestații împotriva străinilor: „orice demonstrații antibritanice sau anticrestine în timpul negocierilor cari vor începe cu reprezentanții Marii Britanii, vor fi reprimare cu deosebită severitate“.

Băncile engleze din concesiunea britanică și din toată regiunea continuă a fi închise. Corespondentul ziarului „Times“ spune: „Negustorii chinezi sunt foarte îngrijorați din cauza refuzului bancherilor englezi de a relua activitatea aceasta din cauza eventualelor consecințe cari ar putea interveni în apropierea zilei anului nou chinez“.

LONDRA. Azi după amiază va avea loc în Downing street prima ședință a Cabinetului de miniștri. Chestiunea la ordinea zilei este situația provocată de recente evenimente din China.

Consulul belgiei atacat de mulțime

Ultimele știri primite de presa din Hankow, anunță că Marși, consulul

Belgiei dela Hankow a fost atacat de mulțime, luat cu forța a fost transportat în fosta stație de poliție rusă. Autoritățile cantoneze au intervenit la timp evitând consecințe grave. Numeroși coolii au fost arestați.

Reprezentanții guvernului din Peking au vizitat ieri diverse legații din capitala Chinei sugerând ca toate concesiunile străine să fie restituite chinezilor. Demersul acesta n'a produs surprindere, deoarece cele petrecute la Hankow sunt considerate ca un precedent care de bună seamă va fi urmat de autoritățile chineze.

La Tshangsha, capitala provinciei Hunan a început greva și boicotul contra străinilor.

Se pregătește evacuarea a 400 supuși britanici și 200 americani din Sechouan.

## Atitudinea delegațiilor germani la conferința dezarmării

Londra. — Curcile diplomatice și militare engleze și aliate judecă în mod sever atitudinea delegațiilor germani von Pawels și Foerster la Conferința Dezarmării, cari ar refuza să facă noul propunerii și ar cere aliaților acest lucru. Deasemenea, delegații germani ar propune să se transfere la Berlin sediul discuțiilor, pentru a negocia direct cu Comisiunea interaliată de control militar.

Curcile competente se împotrivesc categoric acestor cereri și sunt de părere că întrucât dl Stresemann nu și-a îndeplinit promisiunile de a face noul propunerii, aliații vor trebui să adopte o nouă procedură, convocând imediat la Paris pe toți experții germani pentru a discuta chestiunile pendinte și a stabili cum înțelege Reichul să le rezolve.

# INFORMATIUNI

## O explicare celor de bunăcredință

Prietenilor și cunoscuților cari mă întreabă asupra calității în care colaborez la „Cuvântul Ardealului“ le răspund deschis.

Solicitat de repezite ori să scriu la acest ziar aducând modesta mea contribuție la existența acestui unic ziar românesc, din Arad, am condiționat activitatea mea ziaristică, de caracterul pur național al ziarului, fără a face politică de partid.

Cred că, în intervalul scurt, de când colaborez ocazional, s'a convins ori și cine, că ziarul „Cuvântul Ardealului“ nu a tratat măcar o singură chestiune politică de partid, deci nu este nici un ziar guvernamental, nici al vre-unui partid politic, ci organul exclusiv al intereselor mari naționale, fapt care trebuie să îl satisfacă pe ori și cine.

Dr. D. Gherman  
prof. adv.

## Consiliul de miniștri

BUCUREȘTI. — Azi înainte de masă s'au întrunit toți miniștrii în Consiliu, care s'a sfârșit abia la orele 2 după masă.

La acest Consiliu, în afară de miniștrii, au mai luat parte dl general Răscanu, guvernatorul Bucovinei și Basarabiei, precum și președinții Coandă și Negulescu.

Dl general Averescu a făcut o expunere a situației politice, arătând că guvernul este mai tare ca oricând și că situația internă este satisfăcătoare, opoziția fiind slăbită de pertractările fără sfârșit, prin care crește între ei neînțelegerea.

S'a mai ocupat, cu programul parlamentar stabilindu-se ordinea cronologică a proiectelor, cari urmează a fi votate în viitoarea sesiune.

În Cameră se va debate primaoră proiectul reorganizării C. F. R., iar Senatul se va ocupa de proiectul care tratează înființarea fabricii de locomotive din Ploiești.

S'a ales o comisie, compusă din d-ii miniștri: Văleanu, Goga, Lupaș, Goldiș și Trancu-iași, care comisie va verifica toate proiectele de ordin cultural și social, înainte ca aceste să fie depuse consiliului de miniștri.

## Von Curtius nu poate forma guvernul

Berlin. — Frațiunea parlamentară a partidului Centrului, de alifudinea căreia după părerea generală, depinde rezultatul sforțărilor d-rului Curtius de a forma guvernul, s'a întrunit ieri și în unanimitate a adoptat o rezoluție prin care confirmă hotărârea luată cu o zi înainte de comitetul executiv al partidului. Rezoluția repetă că formarea guvernului proiectat de d-rul Curtius prezintă obiecțiuni foarte grave din punct de vedere al politicii externe ca și al politicii interne. Președintele partidului a fost însărcinat să comunice din nou d-rului Curtius și d-ului Stresemann, președintele partidului populist german aceste considerațiuni.

## Mexicul nu dorește un conflict militar cu Statele-Unite

Berlin. — Ministrul de externe al Mexicului a făcut o declarație afirmând că Mexicul nu dorește nici de acum un conflict militar cu Statele-Unite. Deasemenea Mexicul, reglementând regimul exploatărilor petrolifere nu urmărește să încalce obligațiile sale internaționale.

Ministrul de externe propune ca livergențele să fie supuse comisiei mixte americano-mexicană, care să unționeze ca instanță, de arbitraj la Washington.

## Regele este complet sănătos

BUCUREȘTI. — Se confirmă că, M. S. Regele este deplin sănătos și că, în decurs de câteva săptămâni a câștigat patru și jum. kgr. în greutate.

## „Tribuna“ din Praga în contra lui Bethlen

Praga. — Oficiul ministerului de externe cehoslovac „Tribuna“ atacă foarte vehement pe contele Bethlen și susține că, acesta în recenta călătorie a sa, înceară a-și asigura în Italia, un tovarăș apărător în contra Micei Înțelegerii și pentru reușita reîntronării habsburgilor în Ungaria, ceea ce ar avea ca urmare, neliniștirea întregii Europe.

## Congresul Uniunii funcționarilor la Cluj.

CLUJ. Consiliul comunal din loc, a primit o petiție din partea d-rii Hătegan președintele misiunii funcționarilor, în care se cere, ca pentru o ocazie din viitorul apropiat să se predea sala mare de festivă acestei uniuni, unde se proiectează a se ține congresul funcționarilor.

La acest congres va lua parte și dl Brădișteanu, directorul general a Ministerului Cultelor, spre a pune la curent pe congresiști, în ce privește organizația și programul Băncii funcționarilor din București.

Se știe că funcționarii din Ardeal, deși face parte integrită din Uniune, nici odată nu a fost ajutată din partea acelei bănci și deci congresiștii nu prea au speranțe nici acum la vreun rezultat mai bun.

Funcționarii din Ardeal au început însă o propagandă vie, pentru a-și deschide o bancă proprie, ca astfel și membrii din Ardeal să aibă posibilitatea de a se putea ajutarea în caz de strămătorare.

Banca ar fi cu sediul în Cluj.

## Căsătorie

Felicia Givulescu magistru poștală Șebii și Mihai Buzgău notar Bărsa căsătorii. Felicitările noastre.

## O nouă pâra la Geneva împotriva unui pretor care a bătut pe un arhitect șvab

Asociația „Eisenring“ a șvabilor din Banat, și-a ținut adunarea generală al cărei principal punct a fost trimiterea unei adrese ministerului de externe, căruia i se face cunoscut că dacă nu va interveni până la 20 Ianuarie împotriva pretorului din Vinga, asociația va cere intervenția Ligii Națiunilor.

E vorba de un incident petrecut între pretorul Moldovan din Vinga și arhitectul șvab Müller din aciași localitate, întâmplat din motive pe cari nu le cunoaștem și degenerat în bătaie.

Amenințarea Eisenringului, făcut împotriva faptului că i stăteau la dispoziție câte instanțe românești de judecată voia, să trădează o mentalitate cel puțin bizară.

## Conflictul din Nicaragua

Londra. — Președintele republicii Costarica a oferit mediațiunea sa pentru aplanarea conflictului din Nicaragua. Sacusa, șeful insurgenților liberali a acceptat propunerea de mediațiune, dar președintele Diaz a răspuns că nu s'a decis încă nimic în privința acestei propuneri.

## Sovieticii, indezirabili în Cehoslovacia

Ziarul ceh „Venkov“ organul primului ministru, cere îndepărtarea reprezentanței Sovietice din Cehoslovacia, în urma procesului de spionaj. Aceiaș dorință și-o exprimă în termeni mai violenți, „Narodni Listy“, spunând că reprezentanța Sovietică din Praga e un focar de spionaj, care trebuie stins.

De oarece au stornat și unele comenzi făcute în Cehoslovacia, Sovietele nu aduc nici politicii economice cehoslovace, vreun folos.

## Din județ

### Tăran jefuit

Locuitorul Ștefanuș Ioan din comuna Sinteia, pecând venea dela Chișineu (Arad) în hotarul comunei Sinteia, a fost atacat și jefuit de către indivizi până acum necunoscuți, luându-se suma de 7100 lei.

Autoritățile și jandarmeria au luat măsuri să se prindă acești bandiți curajoși.

### Victima băuturii

Dumitru Păcurar, în etatea de 55 ani, locuitor din pusta Cinteiu, Sf-Ana, a fost găsit mort, fiind înghiețat.

Numitul a fost victima băuturii, s'a constatat că într'o stare de abrietate a căzut în drum unde a și înghiețat până dimineața, când a fost găsit.

### Tălat de tren

Soldatul Mihail Mihaisoiu, pe când voia să se urce în trenul din gara Ineu, a căzut între șine, și trenul în mișcare l-a decapitat.

Au fost înștiințate autoritățile și Reg. 1 Art. despre nenorocirea soldatului spre a se face ancheta.

### Din comuna Zeldiș

Locuitorul Florea Groza, din comuna Zeldiș, în drum spre casă, a căzut de pe mal în valea Honțisorului, și și-a spart capul în ghiața apei. Transportat fiind acasă a încetat din viață.

Nu sunt bănueli de crimă, fiind de față mai mulți, cari au dovedit că imprudența ia cauzal moartea nenorocitului om.

### Jaf în comuna Iermata-neagră

Indivizi necunoscuți au intrat în taina nopții în grajdul femeii lui Alexandru Pop, din comuna Iermata-neagră furându-i doi boi în valoare de 20.000 lei. Cazul se cercetează.

## Cantonier tălat de tren

ZALAU. În noaptea de ieri, a fost omorât și oribil mutilat de un tren de marmfă în gara Zalău, cantonierul Desideriu Coapă, care a căzut victima serviciului.

## Rusia nu mai cumpără nimic din Cehoslovacia

Praga. — Misiunea comercială rusească din Praga a primit ordinul să nu mai facă nici un fel de cumpărături din Cehoslovacia, aceasta din cauza că relațiunile politice și juridice dintre soviete și Cehoslovacia nu sunt în regulă.

De aceia mai multe comenzi sovietice, se vor face de acum înainte în Germania.

x Biroul advocației Dr. Emil Vellciu s'a mutat pe Piața Luther Nr. 3. (Casa Chera), Et. I.

x Cel mai ieftin cadou; bijuterii, cișornice, obiecte de podoabă în asortiment bogat la Farkas, str. Eminescu Nr. 2. Atelier propriu pentru reparțiuni. (431)

## RESTAURANT ROMÂNESC!

Funcționari români din Arad și județ, luați masa numai la restaurantul românesc „PALACE“, Arad, Strada Ionel C. Brătianu. Mâncări bune și ieftine. :: serviciu punctual.

## Loc deschis\*)

Subsemnatul aduc la cunoștință publică că nu mai iau nici o răspundere materială pentru soția mea Szabo Teresia măr. Insuloris.

Insuloris Anton Iuliu

\*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu răspunde.

# ECONOMICE

## Ședința delegației economice a guvernului

București. — Membrii delegației economice a guvernului, s'au întrunit ieri la ministerul de industrie și comerț, sub președinția d-rii Carofilid, ministrul agriculturii.

S'a luat în discuție chestiunea acordului comercial provizoriu cu Grecia. Luarea hotărârii a fost amânată pentru Sâmbătă, la orele 10 și jumătate, când, delegația va ținea din nou ședință.

O altă chestiune adusă în discuția delegației a fost anteproiectul de lege a d-rii Trancu-iași cu privire la construcții.

Discuțiile vor continua și în ședințele viitoare.

Celelalte chestiuni discutate dintre care unele foarte importante, sunt deocamdată ținute în secret.

## Noul impozit pe clădiri și agricole

Din ministerul de finanțe s'au strecurat unele știri, în ce privește noul impozit pe clădiri și agricole.

Se zice că, autoritățile financiare de Stat, au și început lucrările în acest sens.

Impozitul agricol va fi una treime din venitul declarat.

Cheia, impozitelor pe clădiri, va fi aceea din anul trecut, luându-se însă ca bază, de trei ori, venitele declarate în 1923, dar numai la acele clădiri, cari și înainte de 1914 au fost proprietatea, proprietarilor de azi.

Impozitul pe clădirile cumpărate dela 1919 încoace, se va stabili după prețul de cumpărare.

Spre a nu se frustra Statul, comisia oficială poate aprecia la față locului, dacă corespunde sau nu suma declarată de văzare cu realitatea.

Se vor admite recursuri.

## Convențiunea poștală cu Egipt și Palestina

În curând urmează să se ratifice convențiunea intervenită între guver-

nul român, pe deoparte, și cel egiptean și palestinian, pe de altă parte, în baza căreia transporturile de corespondență poștală și mesagerii colete se vor face pe ruta directă a mării și cu ajutorul vaselor »Impăratul Traian«, »Regele Carol«, »România« și »Dacia« aparținând S. M. R.

Aceste transporturi vor începe după cât suntem informați la începutul lunii Februarie 1927. Tot pe aceeași cale se vor transporta și sacii de corespondență și mesagerii tranzit, din Polonia, Cehoslovacia, Jugoslavia și Austria, pentru Egipt și Palestina.

## BURSA

### Cursurile devizelor Zürich

Deschiderea dela 15 Ianuarie 1927

Berlin	123.10
Amsterdam	207.50
New-York	518.25
Londra	2518.75
Paris	2062.50
Milano	2255.—
Praga	1534.50
Budapesta	9070.—
Belgrad	912.50
București	280.—
Varșovia	57.50
Viena	7307.50

## BUCUREȘTI

### Devize

Paris	754.—
Berlin	44.20
Londra	917.—
New-York	188.25
Italia	834.—
Elveția	3645.—
Viena	2670.—
Praga	560.—

## CONCERTUL re-nunțării artist **ENESCU**

în 17 și 18 Ianuarie la ora 9 seara. Bilete la BLOCH dela 38.— până 145 Lei, dar numai în număr limitat. 510

Ce te superi dragă doamnă,  
Că s'a scumpit cornul iard?  
Atât să fie năcazul,  
Numai „LYA”-corn s'avem!  
Corn cu unt, și nu mă tem,  
Că brutarii 'ntorc macazul!  
In ciuda lor noi „LYA” vrem!  
499

## Accesori și aparate **RADIO, motoare Ganz**

și DINAME în orice mărime, mare depozit în candelabre și accesorii electrice. Un dinamo »Bosch» 2000 lumini, potrivit pt. castele, locuințe proprii cu preț ocazional la 00000 512

## Iosif Horváth

Intreprindere de electrotehnică Arad, în colțul străzii Brătianu și I. Vulcan.

Adresa telegrafică: Horváth mecanic Arad.

### Somațiune. (3)

Lichidarea societății anonime din Brad »Fabrica cu abur de cărămidă și de țigle» fiind hotărâtă și înregistrată cu decizia sub No. Fi. 153/11—1926 al Tribunalului Arad secția comercială, în sensul §-lui 202 din cod. comerț, toți creditorii ai societății sus Indicate sunt somați, că în termen de (6) șase luni inclusiv socotindu-l dela publicarea a treia oară a prezentei somațiuni să-și valideze creanțele lor sub pedeapă, că după expirarea acestui termen achitarea creanțelor creditorilor cunoscuți și distribuția activelor societății vor urma fără considerare la creanțele nevalide. 501

Fabrica cu aburi de cărămidă și de țigle Societate Anonima din Brad sub lichidare.

## Szántó și Komlós

### Prețurile de iarnă

Costum p. bărbați dela . 1750 L in sus  
Costum p. băieți dela . 1250 L in sus  
Costum p. băieți cu pant,  
scurți dela . . . . . 1050 L in sus  
Palton p. bărb. negru dela 2200 L in sus  
Palton p. bărb. cu blană . 2600 L in sus  
Palton p. bărb. ulst. și  
raglan dela . . . . . 1850 L in sus  
Palton p. băieți ulst. și  
raglan dela . . . . . 1350 L in sus  
Palton p. băieți dela . . . 850 L in sus  
Păltoane de piele dela . . 4200 L in sus  
Impermiabile (gumă) dela . 950 L in sus  
Impermiabile p. dame dela 1150 L in sus  
Mare asortiment de stoffe din lână din străinătate. Uniforme pentru școlari după măsură. Arad, Piața Avram Iancu in palatul Teatrului. 720

In toată ziua mezeluri proaspete, carne de porc, unsoare, clisă, tofelul de cărnuri proaspete la 00 480

### ȘIMANDAN GHEORGHE și FIUL

Bulev. Regele Ferdinand No. 52.  
Cor. sprijinul Onor. public românesc!

Dacă vrei să ajunezi sau să cini **hala de vin a „Minorităților”** ieftin și să fii servit conștiincios caută aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No 2. — Vinuri escelente! Deschis până la ora 12. 000 511

## S'a deschis! GARAJUL DOMSCHITZ S'a deschis!

aranjat din nou Arad, Strada G. Alexandru No. 32. — Lucru punctual! — Prețuri moderate! Atelier pentru reparațiuni. Spalarea trăsurilor. — Garajirozare. 00000 491

## Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale al doamnei **Cristina Sabău** Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confectionează; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lîngerie etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. :: Imprimațiuni de modele pe pânză. 1

Dacă te dor picioarele sau tălpile nu suferi și nu amâna îngrijirea lor și caută atelierul lui **IOAN RADA** pantofar în Arad, Str. Caragiale Nr. 20., care toarnă imediat modelul în ipsos (gips) și execută și pentru cele mai suferinzi picioare ghete comode. 279

## Direcțiunea Uzinelor de Gaz a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de caloricitate înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a lumina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scărda. Instalațiile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunele Secția gaz aerian:  
Arad, Str. Muclu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 25, 16.

Biroul uzinelor  
din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în ce privesc comenzile etc. 3

Mare asortiment de bijuterii, ceasuri, obiecte de lux la firma **Feiner M.** ARAD, Str. Brătianu 3. Pentru aur-rupturi și bucăți de aur argint, și pietre prețioase plătesc cele mai mari prețuri. Reparațiuni în atelierul propriu. 301

**Haine (blous) croșetate,** veste, Poulle-uri, ciorapi, mănuși, șaluri elegante de mătase, tricouri (indispens.) se capătă pe lângă prețuri convenabile la **SZÁNTÓ, Sir. Eminescu 6.** Arad. 245

**Publicațiune.**  
Se aduce la cunoștința doritorilor că în ziua de 31 Ianuarie a. c. la orele 10 a. m. în cetate la Manutanță se va ține licitație publică în conformitate cu legea contabilității pentru aducerea făinei și alimentelor dela moară și dela gară la Manutanță. Informații la Manutanță în toate zilele de lucru dela orele 8—12 și 15—18. 522  
Manutanța Arad.

## Citiți Cuvântul Ardealului!

**Publicațiune**  
Corporațiunea birjarilor atrage atențiunea acelor măestrii lăcătuși, cari ar voi să țină în ordine cele trei fântâni arteziene aflătoare în Bulev. Regele Ferdinand și una în Pața Avram Iancu. Ofertele să se înainteze în scris până în 21 Ianuarie către secretarul Corporațiunei birjarilor, 509

Primăria comunei Petriș.  
No. 10—1927. 519  
**Publicațiune.**

Se aduce la cunoștința publică, în ziua de 22 Ianuarie 1927 la orele 10 a. m. se va ține licitație publică pentru a eda Intreprindere cărăușia comunala pe anul 1927, conform cu art. 72—82 ale legii C. P. pentru notariatul Petriș și aparte pentru notariatul Iltau.  
Petriș, la 5 Ianuarie 1927.  
Primăria comunală.

Regatul României  
Prefectura Județului Arad :: Serviciul Financiar și Economic.  
No. 490—1927. 516

**Publicațiune.**  
Se aduce la cunoștința publică, că pentru curățirea și repararea mașinelor de scris la Prefectura Județului precum și a celor 10 plase din județ în ziua de 17 Februarie 1927 la orele 10 a. m. se va ține licitațiune cu oferte închise.  
Caietul de sarcini se poate vedea în biroul Serviciului Financiar și economic în zilele oficiosaș între orele 11—13 din zi. Arad, la 12 Ianuarie 1927.  
Prefect: (s) Boneu.  
Șeful serv.: (ss) Stanca.

## De voiți Dvoastră să cumpărați ieftin mobile

execuție cu gust plăcut și moderne, atunci să binevoiți a Vă osteni până la palatul băncii Arad-Cenădana, vis-a-vis cu primăria orașului ::

## În noul nostru depozit de mobile

unde veți putea obține cu cele mai ieftine prețuri fără mijlocire dela producători, mobile dela cele mai simple, până la cele mai fine, execuție artistică și modernă. Rugăud binevoitorul Dv. sprijin:

## Societatea Cooperativă a Meseriașilor din Arad, producere de mobile și tâmplărie

Arad, Str. Eminescu 41. 380

Regatul României  
Prefectura Județului Arad :: Serviciul Financiar și Economic  
No. 487—1927. 517

**Publicațiune.**  
Se aduce la cunoștința publică, că în ziua de 18 Februarie a. c. la orele 10 a. m. se va ține în localul Serviciului Financiar și Economic dela Prefectura județului Arad, licitațiune publică cu oferte închise în conf. cu art. 72 și următorii, din legea contabilității publice pentru furnizarea alor 25 buc. vesteoane, 25 buc. veste, 25 buc. pantalioane, 25 buc. mantale și 25 buc. chipiuri necesare oamenilor de serviciu dela aceasta Prefectură.  
Caietul de sarcini se poate vedea în biroul Serviciului Financiar și Economic în zilele de lucru între orele 11—13 din zi.  
Amatorii vor depune deodată cu înaintarea și o garanță de 10% din sumă oferitul.  
Arad, la 12 Ianuarie 1927.  
Prefect: (ss) Boneu.  
Șef. serv.: (ss) Stanca.

Regatul României  
Prefectura Județului Arad :: Serviciul Financiar și Economic.  
No. 488—1927. 518

**Publicațiune.**  
Se aduce la cunoștința publică, că în ziua de 18 Februarie 1927 la orele 10 a. m. se va ține în localul Serviciului Financiar și Economic dela Prefectura județului Arad, licitațiune publică cu oferte închise în conformitate cu

art. 72 și următorii din asupra contab. publice furnizarea alor 25 pereche necesare oamenilor de dela aceasta Prefectură.

Caietul de sarcini se poate vedea în biroul Serviciului Financiar și Economic în zilele de lucru între orele 11—13 din zi.  
Amatorii vor depune deodată cu înaintarea ofertei și o garanță de 10% din suma oferită.  
Arad, la 12 Ianuarie 1927.

Prefect: (ss) Stanca.  
Șef. serv.: (ss) Stanca.

Dela primăria com. Dorobanți  
No. 1033—1926.

**Publicațiune.**  
Să aduce la cunoștința publică, că în ziua de 25 Ianuarie 1927 la ora 9 a. m. se va ține licitație publică în localul Biroului comunei Dorobanților vânzarea 2 buș. tauri neapărați și reproducție.  
Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea contab. publice.  
Dorobanți, la 5 Ianuarie 1927.

## Insertii se prim

la Administrația ziarului

Primăria comunei Spineni  
Nr. 585—1927.

**Publicațiune.**  
Se aduce la cunoștința publică, că în ziua de 18 Ianuarie 1927 la orele 9 a. m. se va ține licitație publică în localul Primăriei Spineni pentru vânzarea mobilierului necesar primăriei de Stat din comuna Spineni și anume:

- 32 pupitre (bănci) școlare
  - 1 dulap pt. arhiva școlară
  - 1 dulap pt. biblioteca școlară
  - 2 mese de scris,
  - 2 catedre,
  - 2 table de scris,
  - 8 scaune.
- Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în biroul nou al comunei sub durată ofertei de serviciu.  
Licitațiunea se va ține în conformitate cu legea contabilității publice cu oferte închise înaintea Primăriei com. Spineni, la 4 Ianuarie 1927.  
Notar: I. Ulescu.

Primar: Gh. Dela.

Dacă aveți nevoie care leste Statul ortodox ceastă domină prive modern, efectuat se cercetați Admini lile p oo strația citorilor sale art. 2 ernal D serica litate sale în ve nura

**ANUN**

„Cuvântul Ardealului”  
din Arad, Strada Românilor